

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

ANO (LETO) XXL (15)

No. (Štev.) 7

BUENOS AIRES

15. februarja (febrero) 1962

„Evropa je umrla -- živel nova Evropa“

Tako je upravičeno zapisal dopisnik buenosaireskega popoldnevnikarja „Correo de la Tarde“, Figueroa v svojem poročilu iz Bonna o zadnjem zasedanju članov Skupnega evropskega trga. Upravičeno, pravimo, kajti to zasedanje je bilo od dosedanjih najvažnejše. Po 10 mesecih posvetovanj in izmenjave misli med člani te važne gospodarske evropske ustanove, so se 14. januarja t. l. člani Skupnega evropskega trga zedinili tudi na skupno poljedelsko politiko. Sporazum je objavil predsednik zasedanja, nemški drž. tajnik Lahr, z besedami: „Ministri so po ugotovitvi, da so bili na področju skupne politike resnično doseženi zadostni napredki, sklenili izvajati čl. 8 Rimske pogodbe, s katerim prehajajo v drugo obdobje Skupnega evropskega trga.“

Francoski delegat Carol je pomembnost gornjega zaključka označil z besedami: „Umrla je Evropa — ali vsaj začela z agonijo — Evropa domovin, ki smo jo imeli vsi tako radi.“ Carol vidi smrt stare Evrope v odločitvi članov Skupnega evropskega trga, da v bodoče v tej ustanovi ne bomo državljanca nima več pravice veta, s katero bi skušala varovati suverenost svoje države, ampak vse odločitve na sestankih sprejemajo s kvalificirano večino, t. j. 12 glasov od 17. V Skupnem evropskem trgu imajo namreč Francija, Zahodna Nemčija in Italija po 4 glasove, Belgija in Nizozemska po 2 in Luksemburg 1.

Belgijski delegat zunanji minister Spaak je po končanem zborovanju vzkliknil: „Sedaj se evropska skupnost lahko razširi.“ Nemški kancler dr. Adenauer, poleg De Gaulle, prvaka franc. kršč. demokracije Schumanna in belgijskega socialista Spaaka, prvoborec za ustanovitev Združenih držav Evrope, je takoj, ko so mu iz Bruslja sporočili zaključke zasedanja Skupnega evropskega trga odšel v parlament ter je poslance obvestil o pomenu sprejetih sklepov z daljšim govorom, v katerem je naglašal, da je gospodarska edinstvo najboljša, najsigurnejša podlaga za politično edinstvo. „Dalje je poudarjal, da želi, da bi bil razvoj v evropske politične une hiter.“ Zatem je dobesedno zatrjeval:

„Prehod v drugo razdobje evropske skupnosti je tudi prvotni dogodek v svetovni ločitvi med svobodnimi državami in sovjetskim komunističnim blokom. Dokazuje, da v Evropi obstaja sila, ki je zmogla zaustaviti komunizem. Med zahodnoevropskimi narodi ne more biti več vojne. Ko gledamo na evropsko zgodovino zadnjih sto let, na evropsko zgodovino 19. in 20. stoletja, potem mora biti vsakomur jasno, kaj ta korak pomeni. Vsi, ki so sodelovali in sodelujejo pri skupnem delu, delajo za stvar miru in svobode, za svobodo Evrope in vsega sveta. Svobodni svet je z bruseljskimi sklepi in s tem, kar iz njih sledi, postal močnejši. Storili bomo vse, da bo šel ta razvoj hitro naprej.“

Da bomo bolj razumeli pomen in važnost, ki jih zadnji sklepom Skupnega evropskega trga dajejo omenjeni državniki, moramo vsaj v glavnih obrih poznati delo, ki je bilo za zgraditev Združenih držav Evrope doslej opravljeno.

Med pionirji dela za ustanovitev Združenih držav Evrope med 1. in 2. svetovno vojno sta bila prof. Coudenhove Calergie na Dunaju in francoski zun. min. Aristid Briand. Slovenci smo lahko ponosni, da je bil pri tem delu aktivno udeležen tudi naš narodni voditelj dr. Korošec, ki je vsa leta sodeloval s Coudenhove Calergijem ter pisal članke za njegove publikacije, v katerih je zagovarjal potrebo ustanovitve Združenih držav Evrope.

Razmere po II. svet. vojni, ko je bila Evropa ena sama razvalina, so delo za Združene države Evrope samo pospeševale. Glavni poborniki tega dela so bili prvaki evropske kršč. demokracije v Zah. Nemčiji, Franciji in Italiji, dr. Adenauer, Schumann, pok. Dr. Gasperi, belg. socialist Spaak in franc. predsednik De Gaulle. Razvoj je šel po dobro premišljenem načrtu.

Evropsko gospodarsko sodelovanje je nastalo leta 1947. Ustanovilo je to ustanovo 17 evropskih držav za upravo fondov Marshallovega načrta in za

koordinacijo načrtov za gospodarsko obnovo Evrope in za evropski gospodarski razvoj. Tedaj so nastale ustanove Evropska skupnost plačil in sporazum za liberalizacijo gospodarstva in izmenjavo blaga, kar je imelo za posledico pospešitev medevropske trgovine.

Benelux združuje Belgijo, Nizozemsko in Luksemburg. Belgija in Luksemburg imata že od leta 1921 pristaniško zvezo. Med 2. svet. vojno sta ti državi z Nizozemsko ustanovili skupni trg, določili enotno in skupno tarifo za inozemstvo ter omogočili svobodno gibanje blaga, kapitala in ponudbo uslužnosti.

Evropska skupnost za premog in jeklo je nova važna stopnja v gradnji Združenih držav Evrope. Predstavlja skupni trg za premog in jeklo za Francijo, Zahodno Nemčijo, Italijo in države Beneluxa.

Skupni evropski trg. Uspehi Evropske skupnosti za premog in jeklo so bili tako veliki, da so naravnost diktirali nadaljnji razvoj graditve Združene Evrope. Tako je bila med državami Evropske skupnosti za premog in jeklo marca 1957 podpisana v Rimu pogodba o ustanovitvi Evropske gospodarske skupnosti. Pogodbo so potrdili parlamenti držav članic Evropske skupnosti za premog in jeklo. V veljavo je stopila januarja 1958.

Krona nadaljnjih prizadevanj je sporazum z dne 14. januarja 1962 o vključitvi tudi poljedelstva v skupno gospodarsko politiko držav Evropske skupnosti za premog in jeklo. Tako imajo sedaj navedene države skupno vso gospodarsko politiko in predstavljajo v svetu tako močno silo, da je morala pred njo kloniti Anglija, ki je od svoje ustanovitve naprej neprestano rušila politično in gospodarsko evropsko skupnost, ter zaprositi za sprejem v Evropsko gospodarsko skupnost. Doma se je začela tudi „evropeizirati“ s tem, da uvaža decimalni metrični sistem in da bo temu sistemu prilagodila tudi nov funt sterling, nove ceste pa bodo v Angliji gradili tako, da bodo uporabne za dosežani angl. promet po levi strani in so že objavile, da bodo vso svojo trgovino prilagodile Skupnemu evrops. trgu.

Tako vidimo, kako dobivajo vedno bolj solidne temelje Združene države tudi za vožnjo po desni strani, kakor je v navadi v evropskih državah.

Pa tudi ZDA so že objavile, da bodo vso svojo trgovino prilagodile Skupnemu evropskemu trgu, t. j. Svobodna Evropa, za katero je dr. Topalović na zadnjem kongresu socialistične internacionale v Rimu dejal, da znova postaja duhovni vodnik sveta, toda ne kot njegov kolonialni gospodar, ampak kot branilec svobode in enakopravnosti narodov pred napadi sovjetskih in kitajskih zasluževalcev.“

Hrušev in Tito se bojita Združ. Evrope

Hitler razvoj zahodnoevropske povezanosti v Skupnem trgu, v katerem igra največjo vlogo Zahodna Nemčija in ki se bliža uresničitvi celo politične skupnosti Zahodne Evrope, je tako preplašil Moskvo, da je v zadnjih tednih storila več poskusov, da bi pridobila Adenauerjevo Nemčijo za razgovore o ureditvi odnosov med Moskvo in Bonnom, brez sodelovanja zah. zaveznikov.

Hrušev je v ta namen poslal v Bonn noto, v kateri enostavno predlaga Adenauerju, naj pustí svoje zahodne zaveznike same in začne reševati probleme, ki obstojajo med Moskvo in Bonnom, z direktnimi pogajanjmi. „Menim, da je združitev zahodnoevropskih držav ne samo v gospodarski, pač pa tudi v politični blok, ki je že danes močnejši, kakor bo sovjetski blok v daljni bodočnosti, prestrašila Hruševa in njegove svetovalce v Kremlju.“ je izjavil eden zahodnonemških vladnih funkcionarjev.

Zahodnonemški vladni krogi tudi poudarjajo, da je Hrušev kljub svojim trditvam, da tkzv. kapitalizem zahodnega sveta propada, prišel do spoznanja, da Skupni evropski trg, zlasti še, odkar je za včlanjenje zaprosila tudi Anglija, pomeni poživitev kapitalizma, prilagojenega seveda modernim socialnim zahtevam. Hrušev zato poskuša vnesti med zahodnjake novo se-

Zadnje dejanje alžirske tragedije se, kakor kaže, bliža svojemu koncu. Vsaj tako je bilo videti iz De Gaullova govora, ko je med vrstami povedal, da so se njegova vlada in alžirski uporniki sporazumeli o načrtu, po katerem bo Alžir v bližnji bodočnosti dobil neodvisnost. De Gaulle da je ugotovil, da se mu Alžira ne izplača za trajno držati v sedanjem položaju tudi ne zaradi petroleja, ker je črpanje petroleja iz puščavskih predelov južno od Alžira mnogo dražje, kakor pa petrolej, ki ga Francija dobiva s Srednjega Vzhoda.

V zadnjih mesecih se je kot vodja francoskih naseljencev v Alžiru izcimil uporniški francoski general Salan, ki je obsojen na smrt, toda trenutno skrivač. Ko bo sporazum med alžirskimi uporniki in Parizom sklenjen, se bo moral Salan vdati ali pa napovedati vojno evropski Franciji. Sporazum morata francoska vlada in uporniki baje samo še podpisati in bo prenehala sedemletna gverilska vojna med Francijo in alžirskimi uporniki.

Medtem je De Gaulle uvedel najstrožje ukrepe za varstvo miru v Franciji, predvsem v Parizu. Kljub temu so teroristi tajne Salanove organizacije uprizorili atentate po pariških ulicah in so v zadnjih dneh organizirali s komunisti in drugimi levičarskimi elementi hude izgrede v Parizu. De Gaulle je ukazal na izgrede streljati, tako da je bilo pred dnevi na pariških ulicah osem smrtnih žrtev.

Generalu Salanu, 62 letnemu junaku mnogih bitk in dejanskemu gospodarju francoskega Alžira, je uspelo ohraniti sodelovanje francoskih ekstremistov v Alžiru. Ti so prisegli, da bodo obdržali Alžir francoski ali pa poginili v boju z evropsko Francijo. Kako daleč nameravajo iti v tej prilepi, bo pokazal čas. Doslej je sedemletna gverilska vojna za Alžir zahtevala žrtvovanja 18.000 francoskih vojakov in okoli 360.000 muslimanov. Okoli 2 milijona muslimanov je francoska vojska spravila za žice ujetniških taborišč v Alžiru.

Čeprav je glavni cilj Salanove organizacije uničenje muslimanov, pa je ta organizacija pripravljena uničiti tudi vsakogar, ki bi nasprotoval Salanu. Večina enega milijona francoskih naseljencev v Alžiru podpira to organizacijo. Težko je ugotoviti, ali je ta podpora prostovoljna ali pa je rezultat strahu, toda Salanovi teroristični oddelki so dovolj številni in močni, da morejo uprizoriti nov val terorja v Alžiru in v evropski Franciji sami.

Salanovi agenti v Parizu se poskušali izvesti atentat tudi na De Gaulle. Med De Gaulle in Salanom se tako trenutno bije borba na življenje in smrt. De Gaulle to borbo vodi skorajda popolnoma sam, čeprav mu prebival-

me razdora, ki bi poglajale močne korenine, če bi mu uspelo pridobiti zlasti Zah. Nemčijo za direktna pogajanja.

Adenauer je zato pretekli teden sklical v Bonnu konferenco zahodnonemških veleposlanikov pod predstvom zunanjega ministra Schröderja, na kateri so izdelali odgovor Hruševu. Tozadevno noto bo odnesel v Moskvo zahodnonemški veleposlanik Hans Kroll. Na tej konferenci so izdelali tudi poročilo o dolgoročni zahodnonemški zunanji politiki, načrt, po katerem Bonn ostaja trdno povezan s politiko ostalih zaveznikov proti Moskvi in njenemu bloku.

Tito pa je medtem odpotoval v Egipt, kjer, kakor poročajo tiskovne agencije, izdeluje z Nasserjem načrt „za gospodarsko obrambo proti Skupnemu evropskemu trgu“, ki ga oba smatrata za „zadnjo imper. grožnjo proti neodvisnosti nevtralnih držav“.

Tito živi v strahu pred gospodarsko izolacijo med zahodnim in vzhodnim gospodarskim blokom, Nasser pa je zaskrbljen zaradi naraščajočega gospodarskega prodiranja Skupnega evropskega trga v afriška tržišča.

Tito tako znova igra z roko v roki s Hruševom, da bi, če bi bilo le mogoče, razbila povezavo Zahodne Evrope ali na vsaj omejila njen gospodarski razmah in politični razmah.

Bitka de Gaulle -- Salan

stvo evropske Francije v ogromni večini zvesto odgovarja v njegovih ukrepih proti teroristom.

Strateško gledano je položaj trenutno naslednji:

Če in ko bo podpisan sporazum med pariško vlado in alžirskimi muslimanskimi uporniki, bo Salanova organizacija verjetno poskušala zavzeti alžirska mesta Alžir, Oran in morda Bon. Za tak slučaj De Gaulle upa, da se bo francoska vojska v Alžiru pokoravala njegovim ukazom in potolkla Salanove upornike. Ni pa trenutno niti De Gaulle jasno to, ali bo francoska vojska odprla ogenj na francoske naseljence v Alžiru. Salan je ponovno izjavil, da francoska vojska ne bo sprožila strela proti naseljencem. Prav tako trdi, da se bo del francoske vojske celo priključil njegovi organizaciji.

Objektivno gledano bi bilo smešno misliti, da bi imel uporniški Salan, obsojen na smrt zaradi veleizdaje, kakršno koli možnost, da bi uspel proti pariški vladi v zadevi, ki se tiče enega milijona francoskih naseljencev v Alžiru. Prav tako se med francosko vojsko v Alžiru širi nezadovoljstvo zaradi napadov Salanovih teroristov na francoske častnike. Toda če bi Salanu kljub vsemu uspel njegov načrt, bi to pomenilo zrušenje zakonitosti in reda v evropski Franciji. Prav to je tudi cilj Salanove organizacije.

Toda doslej kaže, da je okoli 70 odstotkov evropskega francoskega prebivalstva za De Gaullovo rešitev alžirskega problema. De Gaulle ima največje težave v vladi sami, kjer nekaterim, predvsem predsedniku Debréju, ni všeč njegov način reševanja alžirskega problema. Toda vse dotlej, dokler bo De Gaulle uspešno prikazovati francoskemu narodu njegovo borbo kot borbo za Francijo, se verjetno ne bo našel v evropski Franciji vpliven civilist ali vojak, ki bi mu skočil v hrbet. Vsaj tako unajno umirjene plasti francoskega prebivalstva in zunanji zavezniki Francije.

Vsekakor se je za De Gaulle in za Francijo sprožil val dogodkov, ki bodo burni in nevarni, toda ne morejo biti dolgotrajni.

SOVJETSKA IZIGRAVANJA

Kakor znano, je za 14. marca t. l. napovedana nova razorožitvena konferenca v Ženevi. Hrušev je to priložilo izkoristil in je preteklo nedeljo poslal v Washington in ostalim zahodnim vladam noto, v kateri jim predlaga, naj bi se te konference udeležili predsedniki 18 držav, tako da bi bila to neke vrste supervrhovna konferenca.

Ameriški zunanji minister Rusk se je zaradi te note takoj sestel s predstavniki Anglije, Francije, Kanade in Italije, članicami NATO, ki bi se udeležile ženevske konference.

Hrušev je nato poslal kot odgovor na pismi Kennedyja in MacMillana, v katerih sta mu predlagala sestanek zunanjih ministrov v Ženevi ob priliki začetka razorožitvene konference. Hrušev v noti trdi, da so zadeve razorožitve in atomskih poskusov „tako resne, da jih ni mogoče prepustiti v razpravo birokratom“, s čemer je mislil na zunanje ministre.

ZDA in zavezniški so Hrušev predlog odklonili. Ameriška vlada je z zavezniški mnenja, da je vrhovna konferenca brez pomena, če zanjo niso pripravljena rodovitna tla. Nova nepravilna vrhovna konferenca bi samo še povečala svetovno napetost. So pa ZDA pripravljene na poznejšo vrhovno konferenco, če bi se v Ženevi izkazalo, da bi bila vsaj malo uspešna. Vrhovna konferenca bi tako mogla biti prihodnja pomlad.

Predlog Hruševa, naj bi se v Ženevi razorožitvena konferenca začela kar z vrhovno konferenco 14. marca, je za zahodnjake nesprejemljiv iz zgoraj naštetih razlogov in tudi zato, ker smatrajo, da je za priprave za tako konferenco premalo časa. Glavni vzrok za predlog na naj bi bil, tako menijo na Zahodu, potreba Hruševa, da bi se doma, med svojimi pajdaji, znova utrdil, ker se mu zadnje mesece majoje tla pod nogami v borbi s stalinisti in z rdečo Kitajsko.

IZ TEDNA V TEDEN

V premogovniku v mestu Voeklingen v Posaarju je prišlo prejšnji teden do hude nesreče, ki je povzročila smrt skoraj 300 rudarjev, hudo pa je ranjenih nad 60. Do nesreče je prišlo zaradi eksplozije jamskega plina. Zaradi eksplozije so se podule galerije 600 m pod zemljo. Premogovnik Voeklingen je veljal za enega najbolj zavarovanih v Nemčiji, čeprav so dnevno morali odvajati do 200.000 m3 nevarnega metana.

V Lizboni so v odsotnosti obsodili na 22 let ječe ex stotnika portugalske vojske Henrique Galvao, ki je lani razburkal svetovno javnost zaradi ugrabitve poljske ladje Santa Maria. Poleg omenjenega Galvao je bilo obsojenih še 32 oseb, vse v odsotnosti.

Sovjetska zveza je izpustila ameriškega pilota Powersa v zameno za sovjetskega vojuna Rudolfa Abela. Moskovski radio je sporočil novico o osvoboditvi Powersa, ne da bi omenil, da so ga zamenjali za sovjetskega vojuna Abela, ki je bil zaprt v ZDA. Radijsko sporočilo je omenjalo samo, da je prežidil Vrhovnega sovjeta sklenil izpustiti Powersa na prošnjo njegovih staršev, to pa predvsem, ker je Powers priznal svojo krivdo in ker hoče Sovjetska zveza s to gesto izboljšati odnose z ZDA.

Sovjeti pa niso nikdar sporočili svojim podložnikom, da je bil sovjetski polkovnik Abel obsojen v ZDA na 30 let ječe zaradi špijonaže.

Powersa so sovjeti sestrelili 1. maja nad sovjetskim ozemljem, to priložilo pa je porabil Hrušev, da je onemogočil konferenco štirih, ki je bila napovedana za 16. maja 1960. Polkovnik Abel je prišel v ZDA leta 1957. Prijel so ga le zaradi ilegalnega prihoda v ZDA ter so ga nameravali izgnati iz države. Toda nek podrejen agent ga je izdal, in tako so ugotovili, da so prišli zelo spretnega vojuna, ki je imel čin polkovnika v MDV (sovjetski politični policij). V procesu je bil Abel obsojen na 30 let ječe, ker je vodil sovjetsko vojunsko mrežo in zaradi pošiljanja tajnih dokumentov v Sovjetsko zvezo.

Federacija Španija-Portugal? V Madridu se v dobro poučenih krogih že dalj časa govori o možnosti ustanovitve Federacije Iberskega polotoka. Po istih vesteh naj bi željo o federaciji sprožil portugalski ministrski predsednik Salazar, vendar so v Lizboni na zunanjem ministrstvu zanimali te vesti, češ, da „jim ni nič znano o kakem sestanku med Salazarjem in Francom, na katerem naj bi razpravljali o federaciji“.

Papež Janez XXIII. je poslal vsem latinskoameriškim škofom posebno pismo o priliki praznika Brezmadežne, 8. dec. p. l. V pismu, ki so ga objavili šele te dni, se je sv. oče dotaknil vseh perečih problemov v Južni Ameriki in poudaril, naj bi „odgovorni krogi, ki s tako velikim navdušenjem odobravajo Naše pastirsko učiteljstvo, tudi znali uveljaviti v javnosti ta načela“.

V Gvatemali so prejšnji teden spet zadušili novo uporniško gibanje. Vlade sile so ujele enega izmed voditeljev upora; imele pa so vladne sile tri mrtve in 7 ranjenih. Gvatemalska vlada je predložila protestno noto pri Organizaciji ameriških držav, v kateri ponovno obtožuje Kubo, da ščuva k uporu.

V Kostariki je pri predsedniških volitvah zmagal kandidat stranke Narodne osvoboditve Francisco Orlich, ki je hrvaškega porekla. Orlicheva zmaga pri volitvah pomeni velik neuspeh za levičarske sile, kajti v svojem programu se je Orlich zavzemal za tesno sodelovanje z ZDA, za postopno agrarno reformo in za ustanovitev srednjeameriškega trga. Prejel je Orlich skoro 50% vseh oddanih glasov.

Po kongresu italijanske krščanske demokratske stranke v Neaplu, kjer je zmagala teza tajnika Mora o „odprtju na levo“ za sodelovanje z Nennijskimi socialisti, je podal ostavko predsednik vlade Fanfani. Fanfani, ki je tudi zagovornik te linije, je dobil mandat za sestavo nove vlade. Prejšnja Fanfanijeva vlada je bila sestavljena samo iz članov kršč. demokracije, medtem ko bo skušal sedaj sestaviti vlado tudi s predstavniki demokratskih socialistov in levičarskimi republikanci, računata pa na podporo Nennijscev.

Delo za mladino v počitnicah

Naš narod danes trpi in krvavi iz tisoč ran. Večji del njegove mladine je v domovini pod komunistično oblastjo, manjši del pa je v tujini v veliki nevarnosti, da postane nezvesta Bogu in narodu. Komunistična oblast v domovini trga mladini iz src vero v Boga, ubija v njej navdušenje za vse višje duhovne dobrine in čuti iskrene ljubezni do domovine. Zato prihajajo od dobrih, Bogu in narodu zvestih ljudi v domovini vedno bolj pogosto v tujino prositi glasovi: „Vzgojite nam v tujini mnogo versko in narodno zavednih otrok!“

Ta prošnja rojakov v Sloveniji mora pretežiti in giniti vse izseljence v tujini. Čas je, da se zganemo in gremo vsi na delo. Vso našo, predvsem šolsko mladino moramo vzgojiti tako, da bo ostala zvesta veri svojih očetov, narodu in domovini.

Naši slovenski šolski tečaji v Argentini so si nadeli imena naših velikih, zaslužnih mož. Med temi so: škof Irenej Friderik Baraga, škof Anton Martin Slomšek, nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič, škof dr. Gregorij Rožman, pisatelj Josip Jurčič, pisatelj Stritar, pesnik Francé Balantič in še drugi. Vsi ti so pisali slovenskemu narodu in njegovi mladini knjige, da su ju versko in narodno vzgajali in izobraževali.

Toda tudi najlepše knjige so brez pomena, če ležijo zapuščene in zaprašene na policah in v omarah. Knjige le tedaj vzgaja človeka, če jo večkrat počasi, pazljivo bere in se vanjo poglubi.

Večkrat slišimo tožbe, da naša mladina nima več smisla in zanimanja za naše slovenske knjige, da raje bere tuje knjige. Predvsem se pa zanima za slikanice, televizijo in filme. Brez dvoma ima vse to na mladino velik vpliv.

Karel Vladimir Truhlar: Rdeče bivanje

Pesniška zbirka. 43. izdanje Slov. kult. akcije. Ovitek Fr. Papež.

„Rdeče bivanje“ bo za koga niz meditacij, za koga drugega dnevnik, ki zaznamuje ob stvarih in ljudeh in vzgibih lastne duše polnost

... sveže
poglabljajoče navzočnosti
Očeta
in Sina
in Svetega Duha.“

(Ljubezen zjutraj)

ali pa njeno nasprotje:

„Ob prazni amfori
je nič.
V njem
zelenkastožolti
svit dneva.“

(Krstnikova smrt)

To bivanje se nahaja za plastmi barv in oblik, kjer bi ga najmanj pričakovali: je v samotni, v katero je dozorela služba življenju, in pod spokojno plastjo noči, v obrisi prihajajoče Rebeke in v bleščiči pepelnostnih prog na perutih golobov, v vetru in v samotni Kampanje in v vedri tišini upanj, v

Vendar pa bi ta vpliv mnogo zmanjšali, če bi naše otroke pridobili, da bi vzljubili in začeli redno brati slovenske mladinske liste in knjige.

Na razpolago so nam: mladinski list „Božje stezice“, Kuncičev „Gorjančev Pavlek“, „Pravljica o mrtvi čarilni in sedmih junakih“, „Puškinove pravljice“, ki jih je prevedel dr. Tine Debeljak, „Hepica in papagajčki“ sestre Darine in še mnogo drugih slovenskih knjig za mladino. Porabimo vse spise, namenjene naši mladini, v njeno korist!

Naš tednik „Svobodna Slovenija“ je že večkrat opomnil starše, naj skrbé, da bodo otroci vsak dan nekaj časa brali kak dober slovenski mladinski list ali dobro slovensko knjigo.

Polovica šolskih počitnic je že minila. Koliko naših staršev v tujini si je vzelo k srcu ta opomin? Otroci se večkrat tudi iger naveličajo in se potem dolgočasijo. Dobra, zanje pisana knjiga bi jim hitro pregnala dolg čas in bi jih popeljala v njihov duhovni svet. Če naši otroci ne bodo že zgodaj vzljubili slovenskih mladinskih knjig in svojega mladinskega tiska, ne bodo nikoli postali versko in narodno zavedni.

Starši in vsi, ki ljubite naše otroke, priporočajte jim dan za dnem, naj radi berejo knjige in liste, ki so zanje pisani v naši besedi. Potrpežljivo jim razlagajte besede in mesta, ki jih ne razumejo. Pripovedujte jim zgodbe in pravljice iz slovenskih mladinskih listov in knjig. Naši slovenski otroci tudi v tujini radi poslušajo pravljice iz prelepe dežele pod Triglavom, kjer so doma njihovi starši.

Kujmo železo, dokler je vroče! Le tako bomo dosegli to, kar želi in pričakuje od nas domovina: Vzgojili ji bomo mnogo versko in narodno zavednih otrok.

obljubi nevidnih ust v vetru in v povečanem gladi mrtvega Krstnika, v strahu zamrzlih alg in v molku morja. To bivanje je celo v odsotnosti:

„Tu, v ječi,
je moja rana
plamen.
A vem,
da mi le v njem
bit
prehaja
v svojo poslednjo
prozornost.“

(Krstnikovo pismo Kristusu)

Smisel za božjo dimenzijo in mir in volja za razkrivanje skrivnega prihaja v stik z bogastvi, ki so jih stvari polne. In pa božja luč vere, kajti:

„...njeni rdeči
stvarilski gibli
večje razkrivajo
prisotni svet
Trojice.“

(Vera 1960)

To ontološko ali bolje teološko pretehtanje polnosti in praznosti sveta je vsebinska cena zbirke. Razumljivo, da

je to pretehtanje osebno, konkretno, zato izvirno, živo, resnično.

Ali daje globlje gledanje stvari tem lepoto, tudi če je same v sebi nimajo? Séveda, le v osebnem doživljanju. V zbirki se srečujemo tudi s to zunanjo, tolikokrat neopaženo lepoto, pa naj gre za „mokro brezličje, ki je seglo v vse stvari“ ali za „hrbte šakalov in prazen meh in liste požoltega grma in oslabljeno dete v senci“. In z lepoto, ki je ni več, pa vendar je:

„In se nad ranljivi čas
zbrano zatre v Kraj,
kjer zrelo rdeče
besede nadangela
večno padajo
na pšenčne
lepe kite
sklonjene
Dékle.“

(Poldne na sadnem trgu)

Čas in stvari in ljudje dobivajo svojo podobo v novih, kratkih, značilnih potezah, ki jih avtor z gotovostjo niza drugo za drugo, da doseže podobo. In v barvah. Rdeča barva ni samo ena. Mnogo otenkov ima: kovinastordeča robidje, cinobrastordeči pas, rdeči zidovi, rdeča sila Boga, zrelo rdeče besede, kalna rdečina nadzidka, rdečkasti pesek, rdečkastobeli grmi, sivordeči zrak, temnordeča geranija, bakrastordeča starost. Ali zelena: pepelnost zelene proge na perutih golobov, motnozelenke krpe obzorja, zelenkastožolti svit dneva, temneči zeleni blesek bukve, zelen prosojen Hlad, motni zeleni pepel, zelene alge, strupenozeleni marec.

Zanimivo je — in kako naj bi bilo drugače v knjigi meditacij? — prehajanje iz nevidnega sveta v vidnega, iz enega čutnega kroga v drugega: belomodrikasti šum reke, vonjiva in rdeča sila Boga, zrelo rdeče besede nadangela, črni čas.

Misel in zunanja podoba pesmi ustvarjata v človeku občutje spokojnosti, miru, nenavzanosti na stvari kljub njih prisotnosti; teženje v nevidni svet, v Težišče. A osnovni pogoj za meditacijo je ta, da se človek zbere.

B. R.

GORISKA IN PRIMORSKA

Okrnitev programov Radio Trst A

Radio Trst A je slovenska radijska postaja, ki je priključena k italijanski državni radijski in televizijski družbi. Ta postaja se je Slovencem v Italiji zelo priljubila in jo večina Slovencev posluša. Seveda postaja ni močna in je do nedavnega na Goriškem niso mogli poslušati. Šele relejna postaja v Gorici je konec preteklega leta odpravila ta nedostatek. Letos pa je družba RAI občutno okrnila kredite za radijske postaje, sicer jih ni okrnila samo slovenski postaji Trst A, ampak tudi drugim postajam. Toda najbolj je zadela okrnitev teh kreditov ravno slovensko postajo, ki je morala občutno skrajšati svoj program. Ta okrnjeni program prav gotovo ne bo mogel zadovoljiti slovenskega poslušalca, zato bi bilo prav, da bi slovenski predstavniki poskušali pri RAI doseči ponovno odobritev kreditov v prejšnji višini.

siljem ustvariti raj, pa vidimo, da je tem narodom vedno težje in težje.

Toča tudi poleg komunistov so ljudje, ki se smatrajo za kristjane, pa vendar smatrajo, da je odnose med ljudmi mogoče urediti samo z nasiljem. Spomnimo se samo naše ne še tako daljne preteklosti, ko je bilo tudi med Hrvat in Srbi precej ljudi, ki so bili prepričani (nekateri so še danes), da je zločin, če Srb ubije Hrvata, toda, če Hrvat ubije Srba, potem je to junastvo. In obratno, če Srb ubije Hrvata, je to junastvo, če pa Hrvat ubije Srba, je to zločin.

Veliki slovanski in vsečloveški filozof Lev Tolstoj je napisal: če se borita dva zla med seboj, navadno zmaga večje zlo. Edino, če se zlu postavi nasproti dobro, brezpogojno zmaga dobro. V našem primeru se to ni zgodilo. Ni zmagal ne srbski, ne hrvatski nasilni šovinizem, ampak se je tako nad Hrvat, kakor Srbe zgrnilo tretje večje zlo; padli smo pod parem komunistične diktature.

Bojim se, da se borba proti komunizmu ne bo tako hitro končala. Zahodne demokracije, na čelu z Združenimi državami Amerike, se ne bore proti komunizmu, ampak samo proti Sovjetski zvezi. Medtem, ko na eni strani tekmujejo s sovjeti v oboroževanju z atomskimi orodjem, na drugi strani v drugih krajih, n. pr. v Poljski in v Jugoslaviji, podpirajo komuniste ne samo z denarjem, ampak tudi z orožjem. V tkzv. Združenih narodih, v katerih mnogi predstavniki ne zastopajo svojih narodov, ampak samo razne vlade, komunisti dobivajo vedno večji vpliv.

Argentina pretrgala diplom. stike s Kubo

Argentina je prejšnji četrtek, 8. februarja, sprejela važno odločitev: njen predsednik dr. Frondizi je podpisal dekret, s katerim Argentina prekinja odnose z marksistično-leninistično vlado kubanske republike.

Priprave za to odločitev argentinske vlade je pa spremljalo več dramatičnih dogodkov.

Že v zadnji številki smo povedali, da je zadržanje argentinske delegacije na zadnjem sestanku zunanjih ministrov ameriških držav v Punta del Este v vrstah argentinskih oboroženih sil, t. j. v vojski, letalstvu in mornarici, ki nastopajo skupno in enotno, povzročilo tako veliko nezadovoljstvo, da je dobilo izraza v pismenih zahtevah, ki so jih državni tajniki za vojsko, letalstvo in mornarico, sporočili predsedniku republike. Od njega so zahtevali prekinitev odnosov Argentine s sedanjo Castrovo komunistično vlado, odstop zunanjega ministra dr. Cárcana in vseh članov, ki so sodelovali v argent. delegaciji na zasedanju zun. ministrov ameriških držav v Uruguayu, ter odstranitev vseh tistih osebnosti v zunanjem ministristvu, ki so vplivale na spremembo argentinske zunanje politike. Argentinske oborožene sile namreč hočejo imeti tako zunanjo politiko, da bo povsem jasno, da je Argentina odkrito na strani demokratskega bloka svobodnih držav ter zato odločno odklanjajo tkzv. tretjo pozicijo, t. j. nihanje med obema blokoma v sedanjem svetovnem dogajanju.

Naročilo, izdano po več sestankih in razgovorih predsednika vlade, min. za narodno obrambo, min. za notranje zadeve ter drž. tajnikov za vojsko, letalstvo in mornarico, je napovedalo prekinitev odnosov Argentine s Kubo. Predstavniki oboroženih sil so bili mnena, da bo tako popravljena škoda, ki jo je Argentina utrpela na ugledu v Punta del Este, ko ni glasovala za izključitev Kube iz „zakonitih razlogov“.

Med tem, ko je zunanje ministristvo pripravljalo vse potrebno za prekinitev odnosov med Argentino in Kubo ter je v ta namen pozvalo argentinskega veleposlanika v Havani dr. Amodea, naj takoj odpotuje v Bs. Aires, je imel predsednik dr. Frondizi ob začetku del za graditev predora pod reko Parana med mestoma Parana in Sta. Fe govor, v katerem je napadel vse tiste, ki osporavajo pravilnost njegove zunanje politike. Odločno je branil zadržanje tako zun. ministra, kakor ostalih članov delegacije, in znova naglašal, da Argentina za izključitev Kube ni glasovala samo zaradi tega, ker je prepričana, da po mednarodnem pravu zun. ministri nimajo pravice izključevati kake države iz skupnosti ameriških držav. Naglašal je, „da proti intrigam in nasilju komunizma, ki ogroža našo lastno eksistenco v Ameriki, ni mogoče uporabljati kakršnega koli sredstva, kot n. pr. kršitve mednarodnega prava, ki je edini branik, ki nas brani“. Dalje je poudarjal, da bo zgodovina potrdila pravilnost stališča, ki so ga zavzele tiste države, ki so na sestanku branile zakonitost in

samo zaradi tega niso glasovale za izključitev. Končno je zatrjeval, da ne bo nikdar predsedoval kaki lutkovni vladi, ter je dejal, da „prevzema polno odgovornost ter pred narodom obtožuje tiste politike, ki se v svetu predstavljajo kot apostoli demokracije, doma pa hočejo zadušiti“. Dejal je tudi še, da „so ti zmotni politiki v državi v manjšini“, nato pa naglasil: „Toda, če bi se moral znati v položaju, ko bi bilo v nevarnosti dostojanstvo republike, bom umrl v obrambi tega dostojanstva. O tej moji odločitvi naj ne bo nobenega dvoma.“

Ta predsednikov govor je imel v javnosti silen odmev. Vlado pristajši so ga sprejeli z odobravanjem, opozicija z obsodbo. Vojska ga je sprejela kot žalitev. To je pokazala na ta način, da se prejšnji teden v sredo niti en predstavnik vojske, letalstva in mornarice z njihovimi drž. tajniki ni odzval predsednikovemu vabilu, da bi prišel na slavnostno večerjo, ki je bila v vladni palači v čast biv. belgijskemu kralju in njegovi soprogi princesi Liliani Rethy.

Zato so opozicijski listi ob prekinitvi odnosov s Kubo zapisali, da so jih oborožene sile sprejele „hladno“ in čakajo na izpolnitev ostalih zahtev.

Dekret o prekinitvi odnosov s Kubo je predsednik dr. Frondizi podpisal prejšnji četrtek, t. j. 8. t. m. V njem je bilo tudi določilo, da morajo kubanski diplomatski predstavniki zapustiti Argentino v 48 urah. To so storili ter odpotovali v soboto popoldne. Na letališče so jih spremlili samo diplomatski predstavniki komunističnih držav s sovjetskim veleposlanikom na čelu. Ljudi je bilo bilo kakih 200, ki so vzklikali Castru in Kubi ter delali izgrede. Policija je zaprla štiri, med njimi je bilo tudi neko ženšče, ki je stražnik grozil, „da bodo tudi njega postavili ob zid“.

Istočasno je s Kube odpotovalo argentinsko diplomatsko osebje. Zaščito argentinskih odnosov na Kubi je prevzela švicarska vlada, kubanski koristi v Argentini pa brazilska. Kubanskega kardinala Manuela Arteaga y Betancourt, ki je užival zaščito argent. veleposlanika dr. Amodea, so najprej hoteli prepeljati v Argentino, je pa na željo Vatikana ostal na Kubi ter so ga argent. diplomatski predstavniki prepeljali na sedež tam. apostolske nuncature. Njej so tudi izročili v varstvo kubanske cerkvene dragocenosti. Ostale kubanske osebnosti, ki so uživale diplomatsko zaščito kot politični preganjanci na argent. veleposlaništvu v Havani — vseh je 40 — je prevzelo v varstvo brazilsko veleposlaništvo, ker švicarska vlada takega načina podeljevanja političnega azila, kot ga priznavajo južnoameriške države, ne pozna.

Prekinitev odnosov med Argentino in Kubo je vse argentinsko demokratsko časopisje in vsa demokratska javnost pozdravila. Obžaluje samo, da se to ni zgodilo že prej.

Dekan Karel Gnidovec je umrl 2. februarja v Olševku pri Kranju v 86. letu starosti. Pogreb je bil 5. februarja.

KAJ PRAVITE?

Opazam, da je novo zaglavje Kaj pravite? postalo kar privlačno in da se rojaki v njem vedno pogostje oglašajo. V zadnjem času je na „dnevnom redu“ glasbena stran našega delovanja v tujini. Zato ne bo prav nič „iz mode“, če tudi jaz napišem nekaj s tega področja, zlasti še, ker se mi stvar zdi mnogo važnejša kot vse druge, ki so jih doslej pisci obravnavali pod tem zaglavjem. Gre namreč za stvar našega ideološkega gledanja in načelnosti. Brali in slišali smo mnenja proti gledanju jugoslovanskih filmov, včasih slišimo opazke proti deklariranju in ponatiskovanju pesmi avtorjev, ki so bili sopotniki ali aktivni borci rdeče OF, mnogi ne prenesajo sploh ničesar, kar kakor koli spominja na sedanjo domovino. Zato se mi je res čudno zdelo, da se doslej nihče ni oglašil v sledeči zadevi:

Nič kolikokrat smo brali v Svobodni Sloveniji, da so na tej ali oni prireditvi, proslavi itd. navzočim zapeli ali zaigrali himno Hej Slovenci (prav: Hej Slovani!). Kaj pravite k temu, gospod urednik? Slovenci imamo svojo himno — koračnico Naprej zastava slave...; radi in z navdušenjem jo pojemo. Himno Hej Slovani pa prepevajo in igrajo od leta 1945 naprej v naši zaslužni domovini kot svojo himno, ker doslej še niso prišli do druge. — Se vam ne zdi, g. urednik, da bi bilo boljše, če bi na šolskih prireditvah rajši zapeli Naprej, zastava slave? In da bi poleg nje na junijsko proslavo spadala kot himna edinole koračnica naših vojakov Oče, mati... s.

Iz političnega življenja jugoslovanske emigracije

Dr. Mačkove božične misli

Predsednik Hrvatske kmetijske stranke dr. Vladko Maček vsako leto za božič in novo leto objavi voščila pristajšim svoje politične skupine in vsemu hrvatskemu narodu v božični številki kanadskega „Hrvatskega glasa“. Tako je storil tudi za lanske božične praznike in za nastop novega leta 1962. V svojih božičnih mislih ugotavlja naslednje:

„Ko je Jezus Kristus, Sin božji, stal pred Pilatom, Ga je Pilat vprašal: „Ti si torej kralj?“ Jezus mu odgovoril: „Prav si dejal. Jaz sem se zato rodil, da pridem na svet pričevati resnice. Vsak, ki je od resnice, posluša me.“ Pilat je na to pripomnil: „Kaj je resnica?“ Opazka Poncija Pilata ni niti najmanj čudna. Do prihoda Jezusa Kristusa je svet taval v temi in ni vedel, kaj je resnica. Zato je Bog poslal na svet svojega prvorojenega Sina, da uči sveto božjo resnico. Kristus je ljudi res učil, da so vsi ljudje otroci nebeskega Očeta in da se zato morajo med seboj ljubiti. Učil je ljudi, da je duh močnejši od nasilja in da se ne sme zlo vračati z zlim.

Učil je ljudi, da bodo ponižni zasedli zemljo in da bodo miroljubni imenovani za božje sinove. Končno je učil, da človeška sreča ni odvisna od materialnih dobrin, ampak je treba v prvi vrsti iskati kraljestvo božjega in njegovo pravlino, vse drugo, kar človek

potrebuje, mu bo pa navrženo. Če so besede Jezusa Kristusa resnica, mi verujemo, da je, potem je ta resnica enaka in nespremenljiva za vse čase in pod vsemi okolnostmi. Toda so ljudje, ki mislijo, da nekatere božje zapovedi veljajo samo za privatno življenje, v javnem življenju pa ne. To se komunistov ne tiče. Oni odrekaajo veljavo Kristusovemu nauku za privatno in za javno življenje. Nasproti Kristusovemu nauku so izmislili svojega, ali bolje rečeno, sprejeli so antikristovega, ki uči vse nasprotno od tega, kar nas uči Jezus Kristus. Posebno so proti Kristusovemu nauku: „Iščite in prvi vrsti božjega kraljestva in njegovo pravlino“

in vse drugo vam bo navrženo, postavili svoje temeljno načelo, da ne obstoja nič duhovnega. Postavili so načelo, da je sreča človeškega rodu odvisna samo od večje proizvodnje zemeljskih dobrin in so obljubili ustvariti na zemlji raj — brez Boga. Nasproti Kristusovemu nauku, da je treba ljubiti Boga in bližnjega, so postavili načelo, da Bog sploh ne obstoja in da ni treba ljubiti nikogar, ampak se je treba brezpogojno pokoravati komunistični oblasti, pa bo nastopil raj na zemlji. Ko so se pa povzpeli na ramena narodom v Sovjetski zvezi, tam že 45 let, in pri nesrečnih narodih v ostalih delih Evrope in Azije, ki so jih zaslužnili pozneje, pa že 16 let poskušajo z antikristovimi metodami, t. j. z na-

Novice iz Slovenije

Na enem zadnjih sestankov Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana so razpravljali o telesni vzgoji, šolstvu in zdravstvu. Ugotovili so med drugim, da v ljubljanskem okraju 183 šol še nima telovadnic, mnogo šol pa je brez vsakršnih športnih naprav. Glede financiranja srednjih šol in dijaških domov se je večina izrekli za ustanovitev okrajnega sklada za šolstvo.

Podružnica Slov. planinskega društva v Rušah pri Mariboru je decembra meseca proslavila 60-letnico ustanovitve. Ustanovljena je bila leta 1901.

V Semiču se ljudje pritožujejo nad brezvestno nemarnostjo javnih oblasti glede preskrbe prebivalstva s kruhom. Pred vojno, ko so imeli v Semiču tri peke, ljudje nikdar niso imeli takih težav, kot jih imajo danes, ko peče kruh v tem kraju samo en pek. Če ta pek zboli, in to se večkrat dogaja, potem vozijo kruh v Semič iz Črnomlja z jutranjim omnibusom. Šofer vreče s kruhom na določenem prostoru v Semiču enostavno zmeče na cesto, kjer kruh v vrečah čaka potem na cesti ob vsakem vremenu tako dolgo, dokler ga ne pridejo iskat naročniki, t. j. gostišča, podjetja in privatniki. Nad takšnim postopanjem sedanjih oblastnikov, kajti ti so odgovorni za takšno stanje, ker imajo v rokah vso oblast, so ljudje ogorčeni.

Zagrebska založba Lykos že nekaj let zalaga lirске tekste. Pred časom je ta založba prišla na misel, da bi take tekste izdajala tudi na gramofonskih ploščah. Pred dvema letoma je izdala tako ploščo z naslovom „Panorama jugoslovenskih pesnikov“, nato pa ploščo, posvečeno sodobni hrvaški liriki. Sedaj je omenjena založba izdala dve plošči slovenskih pesnikov. Tekste sta uredila Kajetan Kovčič in Ciril Zlobec. Prva plošča je posvečena skupini pesnikov do II. svetovne vojne. Na tej plošči je najprej uvodna beseda Josipa Vidmarja, nato pa je mogoče slišati besedo 12 pesnikov, ki so po vrsti recitali vsak po eno svojo pesem. To so Gradnik, Fran Albreht, Janko Glazer, Tone Seliskar, Anton Vodnik, Vida Taufer, Branko Rudolf, Edi Kocbek, Mile Klopčič, Udovič, Matej Bor in Vič. Druga plošča pa obsega mlajši pesniški rod, ki je zrastle po II. svet. vojni. Skupaj 18 pesnikov. Po uvodni besedi esejista in kritika Janka Kosa se vrstijo pesniki Jože Šmit, Levček, Minatti, Ada Škenl, Zlobec, Krakar, Pavček, Menart, Zajc, Strliša, Kovič, Saša Vegri in Veno Taufer. Plošči je izdelal zagrebski Jugoton.

Na mesto umrlega podpredsednika Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani prof. dr. Lavriča so določili za novega podpredsednika prof. dr. ing. Antona Kuhlja. Za redne člane so pa bili izvoljeni: književniki Ciril

Kosmač, Juš Kozak in Bratko Kreft ter dr. Robert Neubauer, predstojnik oddelka za pljučne bolezni. Novi dopisni člani Slovenske akademije znanosti in umetnosti so pa postali: predsednik Srbske akademije znanosti prof. Ilija Djuričić, predsednik Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu Grga Novak, dr. Janez Miličinski, predstojnik inštituta za sodno medicino in dr. Fran Novak, predstojnik klinike za ginekologijo.

Iz Slovenije so postali dopisni člani Srbske akademije znanosti in umetnosti dr. Bogdan Breclj, dr. ing. Anton Kuhelj, Josip Vidmar in dr. Milko Kos. Srbska akademija ima sedaj 55 rednih, 73 dopisnih in 43 izjemnih članov.

Ljubljansko „Delo“ je 13. obletnico odkar je bila sprejeta Listina o pravicah človeka (10. decembra 1948) počastilo s člankom, v katerem je med drugim zapisano tudi tole: „Zahvaljujoč predvsem boju naprednih sil v svetu, ta deklaracija ni ostala samo mrtva črka na papirju. Kljub temu je na svetu ogromno ljudi, ki ne uživajo najosnovnejših pravic, proklamiranih v deklaraciji. Narodi Jugoslavije, ki slave dan človekovih pravic skupno z drugimi narodi sveta v prepričanju, da so doseženi uspehi poročito nadaljnjega napredka, bodo tako kot dosedaj v celoti podpirali napore svetovne organizacije na tem področju.“

Ali ne bi naporov svetovne organizacije za raztegnitev veljave pravic o človeku na vse ljudi v Jugoslaviji najbolje podprli na ta način, če bi najprej doma v lastni državi ljudem dali politične pravice, nato se pa za podelitev teh pravic borili v prvi vrsti še v državah s komunističnimi diktaturami, kajti ravno ti so največji zatiralci svobode, demokracije in političnih pravic posameznikov in celih narodov.

Umrli so. V Ljubljani: Janko Baudaž, upok., Franja Klauta, roj. Ribnikar, Anka Somrak, učit. v p., Zvonimir Knez, član delavskega sveta Kmet. gospodarstva Pohorje v Mariboru, Stanko Jančar, Justin Debeve in ing. Franjo Bizjak, šofer v Mariboru, Ivan Pirc, gostilničar na Studencu pri Sevnici, Dora Ribič, upok. v Bistrici pri Trzinu, Karolina Višnikar v Gabrovki pri Litiji, Maks Henigman, pos. v Dol. Toplicah, Stane Pergar, obratni ključavničar v Trbovljah, Franc Lenarčič, višji rač. inšpektor v Novi Gorici, Marija Jamnik, vdova v Škofji Loki, Franc Škerjanc, višji arhivar v p. v Mateni, Marija Žnidaršič, uslužb. Litostroja v Mariboru, član Blokah, Franc Prisljan st. v Kranju, Maks Jovan, upok. v št. Vi. du, Anton Grošelj st., upok. v Litiji, Franc Gerbec in Silverij Bizjak, uslužb. soških elektrarn v Doblarju, Andrej Pernuš v Kranju, Franc škoda na Prežganju in Jaka Čop na Jesenicah.

MARIJAN WILLENPART — 50-LETNIK

V dveh panogah prosvetno-kulturnega udejstvovanja je bil Slovencem malokateri narod enak: v petju in dramskem udejstvovanju. Statistike o številu pevskih zborov in koncertnih nastopov širom Slovenije pred vojno to dokazujejo. Ni je pa bilo tudi fare ali večjega kraja, ki ne bi imel vsaj enega gledališkega odra, ponekod tudi dva in več. Ti številni gledališki odri so nudili pestro sliko dramskega udejstvovanja: šla so preko njih najpreprostejšega dela raznih ljudskih pisateljev ter očrnske umetnine Ibsna, Strindberga, Shakespeara in drugih znanih velikarov. Izvedba sama ni bila nič manj peštra: od preprostega podajanja besedila do stvaritev, ki so imele močan odsev pravega umetniškega ustvarjanja.

Do uprizoritve na umetniški višini so pripomogli razni posamezniki, ki bi večkrat napravili drugo življenjsko pot, če bi se posvetili poklicnemu gledališču. Tako pa so s svojim talentom oplajali rast nepoklicnih odrov. Med te nedvomno spada Marijan Willenpart, ki je te dni slavil v Buenos Airesu petdesetletnico svojega rojstva. Zato je prav, da ob tem jubileju njegovemu delu posvetimo nekaj skromnih besed.

Rojen v Ljubljani 10. februarja 1912 je v mladih letih prišel na Vič in tam postal naraščajnik pri Sokolu. S tem pa mu je bila dana prilika, da je gledal predstave v viškem Sokolskem domu. Ni mogel ostati le del občinstva. Kulise, odraška luč, vonj šmink, zastor, orodsko življenje in njegov svet sta ga potegnila s seboj. Leta 1929 se komaj 17-leten pojavi med veterani viškega odra in režira znano ljudsko igrro „Mlinar in njegova hiša“. Začetek je bil storjen. Ker so igrali 4 do 5 iger v sezoni, je bil kmalu polno zaposlen kot režiser, igralec, scenograf in vse kar mora biti mlad, navdušen in talentiran igralec na takem odru. V prvih letih je spored obsegal v glavnem igre kot n. pr.: Pred poroko, Morlec, žena, V Ljubljano jo dajmo in podobne. Mladi z Willenpartom na čelu so se pa temu sporedu začeli

upirati. Stremeli so višje. Starejši jih niso mogli razumeti. Kljub temu se je spored spremenil. Pričeli so s „Pri-sego o polnoči“, Manice Komanove, igrali Tavčarja „Otok in Struga“, Medvedove „Stare in mlade“, Bevkovega „Konja“ itd. Tudi Vombegarjeva „Vrtnitev“ spada v isto dobo in Kreftovi „Celjski grofje“. Za te je naredil sceno Willenpart in pomagal pri režiji Stanetu Severju, ki je pozneje postal eden najboljših slovenskih poklicnih igralcev. Sever in Willenpart sta si tedaj skupno prizadevala dvigniti raven viškega nepoklicnega gledališča. Ni mogoče na-

šteti vsega sporeda iz te dobe, pri katerem je odločilno sodeloval Willenpart; omenimo le še uprizoritve kot Tugomer, Slučaj iz ulice, Charlejeva tetka, Rokovnjači, Reka itd. Pomembne so tudi njegove režije iger za otroke. Med temi so najbolj uspele: V kraljestvu palčkov, Trnjulčica, Kraljična z mrtvim srcem, Sneguljčica, Pepelka.

Da se je tudi teoretično izpopolnil, je v letih 1934/35 obiskoval znano Šestovo Dramatično šolo v Ljubljani.

Leta 1937 se je preselil v Šiško. Tu ni bilo možnosti odrskega udejstvovanja, kot ga je bil vajen na Viču. Kljub temu ni miroval. Kot vodja prosvetnega odseka Sokolskega doma v Šiški je ustanovil marionetno gledališče. Pri tem

SLOVENC V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Osebnostne novice

Poročila sta se v soboto 10. februarja v kapeli Slovenske hiše na Ramón Falcónu Aleksander Avguštin in gđ. Jožica Mehle. Za priči sta bila ženina sestra Francka Avguštin por. Perez in nevestin brat Lojze Mehle. Poročal je direktor g. Orehar.

V San Martinu so se v soboto, dne 10. februarja, poročili Anica Petkovšek in Anton Mokorel ter Kristina Zigart in France Petkovšek. Poročne obrede je opravil g. France Grom.

LANUS

Vdova po pokojnem Rudolfu Rožina, gospa Veronika, iz Lanusa, je povila šestega otroka, hčerko, kateri bo dala ime Veronika Ljudmila. Botrovala bosta materin brat g. Anton Mlinar in njegova žena ga. Anica.

Občni zbor društva Slovenska vas. Preteklo nedeljo popoldne se je vršil v Slovenskem domu dobro obiskan redni občni zbor društva. Občni zbor je imel svoj poseben pomen v tem, ker je bil prvi, odkar je društvo dobilo pravno osebnost. Članstvo je na občnem zboru pokazalo za delovanje društva izredno pripravljenost. Članarina je bila z veliko večino glasov določena na 60 pesov letno za odrasle in na 24 pesov letno za naraščaj. Istočasno pa je bila sprejeta kopica načrtov za bodoče delo.

Poročilo o obširnem delu odbora v pretekli poslovni dobi so dobili vsi člani tiskano že pred zborovanjem, zaradi česar se je na občnem zboru vršila samo razprava o poročilih. Do volitev je

Vsak teden ena

TRENUTEK

Josip Murn-Aleksandrov

Tam v daljavi ne ve se, kam ptič leti, tam v nižavi ne ve se, kam se spusti naskrivaj:

tako v duši lep trenutek zbeži in ne vemo, kam, kje se zbudi še kedaj.

delu je dosegel največji uspeh z uprizoritvijo Fausta.

Kako je bilo Willenpartovo življenje navezano na gledališče, je dokazal tudi v begunstvu, kamor je prišel z osialimi svobodoljubnimi in demokracističnimi Slovenci.

Tudi tu se je lotil uprizorjanja iger. Že v Serviglianu je režiral Vombegarjevo „Vodo“ in Sketovo „Miklovo Zalo“. Nadaljeval je delo v Senigalliji, kjer je priredil na prostem „Hamleta“ in obenem igral Polonija, Steinbecka „Mesec je zašel“ ter za otroke Pavla Golie „Jurčka“.

Kakor mnogim, tudi njemu v izseljenstvu v Argentini začetno življenje ni bilo lahko. Pa je kljub temu režiral „Scapinove zvijače“, „Šolo za žene“, „Svitanje“, priredil Pregljevega „Azazel“, Vombegarjevo „Vodo“, „Divjega lovca“ ter W. Tenneseeja „Kristalno menezarijo“. Igral je patra v „Romeo in Julija“, Vanga v „Skrivnostih starega Vanga“ v „Beneškem trgovcu“ žid. Shylocka v Jeločnikovi režiji in Barago v Jeločnikovem oratoriju „Eno samo je potrebno“.

V letu 1954 je napisal in režiral dramo iz emigrantskega življenja „Zadnji kraček“. Ta drama je bila tudi objavljena v Meddobju.

ro je samo v glavnih obratih Willenpartovo gledališko delo. Ko je pred nekaj dnevi s svojo gospo Marijo roj. Bergant, s katero se je l. 1945 potočil v Serviglianu in v krogu svojih treh otrok slavil lep jubilej, se je lahko z zadovoljstvom ozrl na opravljeno delo. Številnim čestitkam se pridružuje tudi Svobodna Slovenija z željo, da bi jubilat čimprej zopet posvetil svoje sposobnosti gledališki umetnosti.

vedil občni zbor dosedanja predsednik Ignacij Glinšek, po volitvah pa novi predsednik Jože Rome. Občni zbor je počastil s svojo navzočnostjo častni član društva msgr. Janez Hladnik. Iz občnega zbora so bili ob velikkem navdušenju članstva poslani pozdravi vsem bratskim slovenskim domovom v Velikem Buenos Airesu, Mendozi in Miramarju. Odbor društva se je volil po novih oblastveno odobrenih pravilih in sicer polovico odbora za dve leti in druga polovica za eno leto. Izvoljeni odbor je naslednji: predsednik Jože Rome, podpredsednik Janez Lužovec, tajnik Ignacij Glinšek, blagajnik Rado Kokalj,

(Nadaljevanje na 4. strani.)

EMILIJAN CEVC

ZIBELKA

(Iz zbirke „Preproste stvari“)

„Tok-tok“ teka zibelka, pisana zibelka v temni kamri, „tok-tok-tok...“ kakor bi žolna trkala s kljunom ob deblo.

Otrok je priprl oči in zaspal.

Zibelka se je ustavila kakor čolnček, ki je pripeljal otroka v pristan sanjske dežele z velikimi rožami in zlatimi ptiči, kjer se same nebeske zvezde sprehajajo po srebrnih cestah z majhnimi otroki. Jój, zibelka, ladjica materine ljubezni, ki nadomestuje otroku njeno naročje, mu utolažiš jok na ustnicah ter mu izvabiš v sanjah vesel smehljaj. Kadar bom hotel misliti na najlepše, se bom spomnil nate!

Náš gozd prekriva prvo mehko stopnico gora. Prav na vrhu tega zemeljskega vala, ki ga je dolina prislonila ob vznožje gore, izvira studenec, ki mu pravijo „Rumenjak“, ker je na spomlad ves obrašen s toplorumenimi kalužnicami. In ob tem studencu je svoje dni raslo drevo, ponosno in gibko kakor mlad fant, kajti bilo je jesenovo drevo. Godne živali so vodile mladice skozi njegovo senco: srne, lisice in zajci, in jež se je v pozni jeseni valjal po rumenih jesenovih listih. Kajti živali so ga zavohale že od daleč in temu duhu se niso mogle upirati; bil jim je slavnostna sprememba v enoličnem vonju bukev in gozdne trave. Ptice so si znesle gnezda v njegovih vejah: čiški in debelekljuni popkariji, še celo rdečkastošiva šoja s kučmo na glavi je prišla včasih v vas. Kadar je zapihal veter, je drevo razgibalo prožne veje, da so se zazibala gnezda na njih in je nekoč majhen čišček, rdečkasta kepica mesa, ki ji je

komaj poganjalo perje, padel iz gnezda in žalostno čvkal, dokler ga niso porzle mravlje.

In ljudje so videli to ptičjo bratovščino, ki je gnezdila v jesenovi krošnji, in odslej so imenovali drevo ob studencu „Ptičje drevo“.

Visoko v gori je raslo drevo, vsa dolina je ležala pod njim s človeškimi domovi in njivami in v njegovi krošnji so se lovile pesmi letnih časov. Vse polno mladih jesenov je že raslo okoli starega drevesa in veter je zanašal njegova semena v neznane daljave in neznane usode.

Neke jeseni so prišli ljudje ter zamahnili s sekirami. Zahreščala je žaga in kakor velika srebrna riba se je zazrla v okroglo jesenovo deblo, tik nad koreninami. Kakor curki krvi je pršlo belo žaganje izpod zob. Z velikim krikom se je drevo nagnilo, najprej počasi, kot bi se težko ločilo od neba; vse veje so se zvile, jata ptičev je prhnila pod nebo, potem pa je drevo tresčilo na tla, da se je zemlja stresla, kakor bi vsa gora zatrepetala ob smrti lepega drevesa. Iz lesa je pritekel svetel sok in napolnil vso okolico z močnim vonjem ter dražil kri ljudem in živalim.

Nekaj dni po tistem večeru, ko je mlada žena vsa zardela objela moža ter mu zaupala veliko skrivnost, je na podu zapela žaga.

Ves dan je gela in spremljal jo je globok moški glas, ki se je zdaj pa zdaj prelil v živžiganje. Človekovo srce je bilo prepolno, da bi moglo molčati. Potem se je oglasilo kladivo, petje je za čas potihnilo.

In pod večer so prišli ljudje: sosed, znanec, sorodniki. Prižigali so si pipe

ter posedali po deskah in lesenih kozah pred hlevom.

„Bo?“

„Bo že.“

Bili so skopih besed, toda človeka ni strpelo. Včasih si moraš dati duška. Jesenov les je bil prelep, da bi ostal človek hladen ob njem.

„Poglej samo ta les: kar diha ti v rokah. Plemenit les je to, ti pravim; zdrav in prožen, da bi žoge delal iz njega...“

Ljudje so kimali in pritrjevali, ti-pali in krivili les ob kolena. Zelo modri so bili videti.

In glej: z belih jesenovih desk, še polnih tistega divjega, živega duha po rasti, je nastala zibelka, ne prevelika ne premajhna — ravno pravšna za živjega otročka.

V gori ob studencu je umrlo staro „Ptičje drevo“, da je dalo svoj zdravi les za zibelko, ki bo objemala življenje človeškega otroka.

Potem je stari Matevž, ki je posil-kaval panjčice, naslikal na zibelko angelčkovo glavico in rože in Marijino ime... Pomakal je čopič v barvo iz jajčnega rumenjaka, češminovih jagod in krhljike ter iz živih zidarskih barv in slikal. Spredaj je na tečaj pod končnico začrtal še trotarovo zvezdo, ki naj varuje otroka pred uroki zlih pogledov. Ne, tako lepo zibelko si še v pravljici težko misliš.

Potem so jo spravili v kaščo na podstrešje, kjer je dišalo po žitu in suhih rožah. Tam je počivala vso pomlad ob starem predalniku in prazničnem komatu, občitem z jazbečjo kožo, ob polomljenem kolovratu in polnem mer-niku žilja; iz šopa suhega, sladko dišedečega janeža pod stropom so se usipala semena vanjo. Sonce je ves dan sijalo skozi okence ter sklepalo tiha

znanja s počivajočimi stvarmi v kašči. Zibelka je poslušala veter, kako se je zaganjal v sleme in frčalo, in dež, kako je curljal v žlebove... Sredi poletja pa so jo prenesli v hišo, jo lepo umili in napolnili s pšenično slamo ter s polno vrečo mehkih ovsenih plev. Vse to so pregnili z belo rjuhico iz najtanjšega platna in nekega nedeljskega jutra položili vanjo fantka, ki je komaj jokati znal in je bil ves rdeč kakor prsi ptiča pogorelečka. Storiili so nad njim sveti križ, da bi nobena huda gila ne imela moči nad njim, ga pregnili z odejo, rdeča ko gartroža, ter jo prevezali s trakom, ki je tekal navzkriž od gumba do gumba na stranicah zibelke. Pa so zazibali in stara mati je zapela:

„Bog oče je v nebesih,

Marija je med nam,

svet Jožef na desni je stran...“

Zdaj je okno zagrnjeno z rdečim zastorom — to je stara ruta, ki jo je Tončka nosila nekoč ob žetvi. V poltemi čudno lepo žarijo angelske glavice na končnicah zibelke. Med njimi so srčki in iz njih rastejo velike, žive rože, da kar zadišijo kakor žeravec pod oknom...

Tiha in mirna čaka zibelka, da se bo dete prebudilo. Zdi se mi, da je poln in ljubezni in skrbi. V njenem lesu še počiva resnost „Ptičjega drevesa“, ki je prezibalo tisoče mladih ptič na svojih vejah.

Na belem platnu cvete fantkova glavica. Na lahno je otrok naščbil usteca in spi. Skozi lica mu proseva kri in prstki so mu kakor klobasice. Ves diši po mleku in vijolicah.

Počasi diha.

Muha ježno pobrenčava za zastorom.

Pravkar sem prišel iz gozda. Oči so mi še polne življenja dreves in temno-

zelenih mahov, v ustih imaš še okus po jagodah in v nosnicah vonj divjega bezga po poseki. Sedim na pručici ob zibelki in gledam zdaj zibelko, zdaj široko posteljo ob njej, zdaj Marijo na steni, ki učka Dete Jezusa ter prisluškujem krvi, kako mi bije v žile, kakor bi se še v srcu takala majčkena zibelka „tok-tok...“

Ne, jaz nisem nikoli okusil dobrot-nega zibanja v zibelki. Položili so me v pleteno košaro s čipkastimi zastorci in z veliko modro pentljo na vrhu. V vsaki gubi se je skrivala sled velike ljubezni.

Toda v zibelki je nekaj, kar je prvin-sko zvezano z zemljo!

Otrok spi.

Kadar je lačen, zajoka. Joka tudi, če mu je treba suhih plenč. Včasih poje v kratkih, odrezanih glaskih. Smeje se, kot bi prebrenkal najvišje pojčoe strune na citrah, ki počivajo na omari; igra se z nitkami ter svojimi prstki in nikogar se ne boji.

Včasih se pogovarjava:

„Ali vidiš lučko?“

Otrok vidi lučko — to mi povedo njegove oči. Nobena uganka mu ni, od kod je ta lučka in zakaj gori. Gori — in fantek jo vidi, to je vse in zadostuje. Če mu pokažem jabolko, prične mahati z rokami ter se smeje, da dobi čisto majhne oči in mu tečejo sline iz ust kakor polžku.

Ko bo večji mu bom pokazal, kje ima jazbec brlog in kje gnezdi povodni kos, kje cveto tavžentrozje in kje spravljajo čmrliji mad, kje zore robidnice in kje čofotajo žabe... Mnogo mu bom moral povedati; moral se bo naučiti, da bo živel s slednjim vlakencem telesa — in srca...

(Nadaljevanje na 4. strani.)

(Nadaljevanje s 3. strani.)

knjižničarka Marija Gorše, gospodar Martin Miklič, kulturni referent Slavko Reven, odborniki rev. Janez Petek CM, Jakob Sušnik, Marijan Goljevšek in Maks Jan, namestniki Jože Čampa, Franc Vilfan, Ljudež Zupančič in Stane Jemec. Nadzorni odbor Lovre Jan, Stane Mehle in Ludvik Stancer, namestnika nadzornikov Franc Gerkman in Jože Črnak.

9. občni zbor Sociedad de Fomento v Slovenski vasi se bo vršil v nedeljo, 18. februarja ob 10,30 v Slovenskem domu. Dnevni red je običajen.

Tlakovanje ceste Loubot. Vse izgleda, da bomo v kratkem v Slovensko vas lahko prišli s kolektivom. Konzorcij za tlakovanje Loubeta je v zadnjem času uredil zadnje formalnosti, ki so bile potrebne. Prizadeti bodo morali plačati 20% stroškov tlakovanja, ko bo dokončana kvadra, v kateri bivajo, nadaljnjih 10% jim je v primeru potrebe pripravljena zaupati tvrdka, ki bo tlakovala, 70 nadaljnjih odstotkov pa jim posodi Pokrajinska banka za dobo 5 let. Najeta tvrdka je obljubila, da bo pričela z delom nekako v mesecu juliju. Da bi Bog dal srečo!

MENDOZA

Iz mendoške kronike

Božični prazniki in januarski oddih ob najhujši mendoški vročini, vse to je že za nami. Zato pošiljamo spet nekaj poročil, ki zaslužijo, da pojdejo v kroniko, ker so nazorna slika našega skupnega življenja v Mendozi.

Po sklepu šolskega tečaja in miklavževanja je sledila proslava praznika Brezmadežne. Popolne smo v kapeli pri ss. mercedarkah peli slovesne litanije M. B., nato se pa zbrali v Domu k priložnostni akademiji, kjer smo z govorom, deklamacijami, recitacijo in pesmijo počastili Brezmadežno. Zbor nam je zapel nekaj prelepih Premrlovih Marjinih pesmi, ki nam jih je poslal skladatelj v svoji zadnji zbirki (I. 1961).

Božične praznike smo preživeli v iskreni domači povezanosti. Srca nam je zopet raznežila slovenska polnočnica pri bratih maristih, ko so zadonele naše večno lepe božične popevke. Na sveti dan je pa zbor uspešno sodeloval pri novi maši v mestni župnijski cerkvi sv. Nikolaja, ko je sv. daritev prvič opravił tukajšnji domačin.

Na silvestrovo smo se zopet zbrali najprej v kapeli pri ss. mercedarkah k slovesni zahvalni pobožnosti za sklep leta, nato pa v Domu. Tu smo s č. g. Jožetom Hornom za uvod skupno kot ena sama slovenska družina opravili obred kajenja in kropljenja. Sledila je na odru, ki je bil tokrat pripravljen na prostem, zabavna igra Svoje glaviček. Kaj rado se nakrene, da ob takih priložnostih, kot sta silvestrovanje ali pustovanje, odrski nastop — navadno pred gledalci pri pogrnjenih mizah — ni deležen prave pozornosti ne s strani igralcev ne s strani gledalcev. Temu pa tokrat ni bilo tako! In vse priznanje režiserju g. R. Hirschebergerju ter njegovi igralski družini, ko so z dovršeno igro, z doživeti, zares nepričakovanim nastopom pritegnili nase vse navzoče, da so jim ves čas z zanimanjem in užikom sledili. Ves trud sodelujočih,

ki so v najhujših, najbolj vročih dneh — dobesedno v potu svojega obraza! — žrtvovali toliko uric, je bil nagradjen s častnim uspehom. Posamezne vloge so bile zares doživeto in resnično podane.

Sledila je prosta zabava, dokler niso sirene po veliki Mendozi naznanile, da je šlo v pozabo staro leto, da je nastopilo novo in so si vsi prijatelji ter znanci prisrčno segli v roke.

Drugo nedeljo v januarju so pa naši fantje in dekleta imeli svojo redno vsakoletno božičnico. Po duhovni misli č. g. J. Horna in božičnem nagovoru prof. B. Bajuka so sledile božične pesmi, deklamacije in iskreni božični priporočili. Nato so nam tri dekleta pokazale svoje spretnosti v štiričrtnem igranju na klavirju. V drugem delu pa je pri pogrnjenih mizah sledila zabava. Č. g. Horn je kot lani blagoslovil „šent-janževca“, nato smo bili deležni dobrot, ki so jih pripravile dekleta. Zazvenela je naša pesem, za zabavo in smeh je pa poskrbelo po stari mladinski navadi viltanje svinca. Bilo je mnogo bujne domišljije.

Tudi dijaški krožek je imel svoj letni izlet v januarju. Saj ne boste verjeli, da je letos zrasel že na 20 članov! Pohiteli smo zopet na obisk k našemu ljubljensku in gostoljubnemu g. župniku Tomažiču k Sv. Rozli. Bilo nas je kar za dve polni „čati“, ki sta ju nudila gg. Šmon in Bajda. Po recitiranju sv. maši in skupnem obhajilu v farni cerkvi smo odšli na bližnjo kinto na celodnevno zabavo. Razigranci smo se vračali popoldne v župnišče z g. župnikom na čelu, ki je vodil kolono že v svojem novem jeepu, katerega so mu kupili farani. Po kratkem nagovoru prof. B. Bajuka o nalogah dijaškega stanu so dijaki pod vodstvom g. župnika v cerkvi molili za blagoslov slovenskega študentstva in zapeli za slovo nekaj pesmi.

Nepopolna bi ostala kronika, ko bi ne omenili uspešnih duhovnih vaj, ki so jih naša dekleta v tako lepem številu in v najgloblji zbranosti opravile pri č. ss. frančiškankah pod vodstvom č. g. župnika Ivana Tomažiča. Bb.

RAZNO

Nov satelit kroži okoli zemlje. ZDA je 8. februarja izstrelila meteorološki satelit Tiros IV, ki že kroži okoli zemlje in oddaja slike oblakov v atmosferi. Državna agencija za aeronavigacijo in vsemirje — NASA — je objavila tehnične podatke o tem satelitu. Zemljo obkroži v 100 minutah, perigej 720 km, apogej 840 km, obkroži zemljo do 48 stopinj južne in severne širine, težak pa je 180 kg, izstreljen pa je bil z raketo Thor-Delta, ki je merila 27 metrov. Informator NASA je dodal, da bodo skušali na podlagi slik, ki jih oddaja Tiros IV ugotoviti atmosferske pogoje za izstrelitev v vsemirje polkovnika Glena, ki je bilo odloženo do 24. februarja.

Bencinski motor in poraba goriva: Za svojo storilnost porabi bencinski motor samo 4% goriva, 7% gre za ogrevanje, 10% za upor zraka, 36% za izpušne pline, 33% jih pobere hladilna voda, 6% trenje motorja, 4% pa upor pri kotaljenju koles.

PO ŠPORTNEM SVETU

Mednarodna lakoatletska zveza je na svoji redni seji uradno proglasila 19 svetovnih rekordov doseženih v preteklem letu: Moški: 100 m: 9,2 F. Budd (ZDA); 3 milje: 13,10 M. Halberg (N. Zel.); 10 milj: 47,47 B. Beatty (V. Br.); 4x100: 39,1 ZDA; 4x1500: 15,4 Francija; 4x1 milja: 16,23 N. Zelandija; 3000 m zapreke: 8,30,4 Z. Kryszkowiak (Poljska); skok v višino: 2,235 V. Brumel (ZSSR); skok v daljino: 8,274 R. Boston (ZDA); disk: 60,71 J. Syllvester (ZDA); kopje: 86,64 C. Llevore (Italija).

Zenske: 60 m: 6,2 I. Bohmareva (ZSSR); 100 m: 11,2 W. Rudolph (ZDA); 4x100 m 44,3 ZDA; 80 m zapreke: 10,6 I. Pressova (ZDA); skok v višino: 1,91 J. Balasz (Romunija); skok v daljino: 6,48 T. Švelhkanova (ZSSR); disk: 64,01 T. Press (ZSSR); peterboj: 5187 točk: I. Press (ZSSR).

Pretekli teden je Santos iz Sao Paulo sodeloval na nogometnem troboju v Buenos Airesu, z Racingom in River Plate. V prvi tekmi je katastrofalno premagal argentinskega prvaka Racing z 8:3, v drugi tekmi pa ga je River Plate premagal z 2:1. Prvo mesto je osvojil River Plate, ki je nato odigral neodločeno 1:1 z Racingom.

Santos je v tekmi z Racingom igral izredno dobro, čeprav so kritiki že ugovarjali, da ima odličen napad, dočim v obrambi precej šepa. V tekmi z River Plate Santos ni zaigral tako učinkovito, ali pa je bilo moštvo Riverje boljše kot Racing.

Jugoslovansko hokejsko prvenstvo se je pričelo konec decembra. Klubi so razdeljeni v prvi ligi v dve coni. V A skupini so Jesenice, Ljubljana, Celje in Medveščak iz Zagreba, v B pa trije beograjski klubi: Beograd, Partizan in Rdeča zvezda ter Spartak iz Subotice. V skupini A je nedvomno brez tekmece laski prvak Jesenice, ki je v prvih treh kolic premagal Ljubljano z 12:0, Celje 22:2 in Medveščak z 19:1; v B skupini na so bolj izenačene moči. V finalno tekmovalstvo za naslov državnega prvaka bodo prišli štirje klubi; po dva iz vsake skupine.

ZAHVALA

Načelstvo Slovenske skavtske zveze se iskreno zahvaljuje vsem, ki so na kakršen koli način pomagali, da je letošnje taborenje v kordobskih hribih tako odlično uspelo. Zlasti se zahvaljujemo gg. Cotiču, Belaku, Pavliču, Aljanciču in Potočniku, ki so dali svoje avtomobile na razpolago za prevoz skavtov in njihove priljage na avtobusno postajo in pri povratku z avtobusne postaje v Slovenski dom v San Martinu. — Dalje se prav lepo zahvaljujemo g. prof. Romanu Pavlovčiču iz Córdoba, ki je bil skavtom v Córdoba na razpolago ves dan in jim je ob tej priložnosti razkazal vse znamenitosti mesta.

NAJNOVEJŠE HLADILNIKE**BLED**

ter vse ostalo za hišo in dom
Vam nudi vedno po najugodnejših cenah

Novak

Cerrito 2245 Lomas del Mirador

OBVESTILA

Načelstvo Slovenske skavtske zveze obvešča vse skavti, da se v soboto, dne 17. februarja, prične v vseh edinicah redno skavtsko delo na običajnem kraju in ob običajni uri.

Na pustno nedeljo, 4. marca bo na vrtu Slomškovega doma v Ramos Mejiji velika družabna prireditev s šaljivimi prizori. Preskrbljeno bo za zabavo v domači družbi. Sodeloval bo slovenski orkester Triglav-Jazz. Gostom bodo na razpolago okušne, na raznju pečene piške in poleg drugega tudi domači krofi. Začetek prireditve ob 4 popoldne. Toplo vabljeni!

Slomškov mladinski oder pripravlja za prve dneve v marcu otroško igro „DESETNIK IN SIROTIČA“. Že danes vabimo vse otroke Vel. Buenos Airesa k udeležbi.

SLOVENCI!**V hotelu PRIMAVERA**

Avda. Luro 2525

Mar del Plata

T. E. 2-8425

dobite najboljša postrežbo po zmernih cenah. V letošnji sezoni so na razpolago tudi prenočišča Rojakom se priporočata

ZORA in DANICA

AKO ŠE NISI?

Potem izboljšaj in izpopolni svoj pretilni stroj z:

1. Avtomatično prestavo — „Variador de frontura“
2. Aparatom za avtomatično izbiro poljubnih volnenih barv — „Alistador de colores“
- ki ti ga nudi domače podjetje **BRATA PIBER**

San Justo, Pichincha 3973.

S tem si zagotoviš sigurno, stalno delo v vseh na trgu zahtevanih vzorcih, povečaš in izboljšaš produkcijo in prihrano na iglah.

PRENOČIŠČA V MAR DEL PLATI

dobite z udobnostjo po zmerni ceni
PRI DRUŽINI PANGOS

Po dogovoru tudi uporaba kuhinje in zelenjave z vrta. Kolektiv pred vrati, ki Vas pelje na kopališča. Priporočila se

LUDVIK PANGOS

3 de Febrero 4522 (za žel. postajo)
Mar del Plata

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires,
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 688.209	

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1962: za Argentino \$ 530.—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev. Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Bs. Aires, T. E. 33-7213

JAVNI NOTAR**Francisco Raul Cascante**

Escribano Público

Pta. baja, ofic. 2.

Cangallo 1642

T. E. 35 - 8827 Buenos Aires

SLOV. DOM V SAN MARTINU

bo imel na pustno soboto,
3. marca, zvečer v svojih
prostorih

PUSTNO PRIREDITEV

Igra slovenski orkester Triglav-Jazz

Estudio

CONTABLE — IMPOSITIVO

- Contabilidades
- Impuestos (Éditos)
- Jubilaciones
- Trámites en general

N. Soto — F. Knau s

of. Castelli 36, piso 6 "H"

Lunes a viernes de 16—20 hs.

Informes: T. E. 30-7312

Av. DE MAYO 2416
RAMOS MEJIA

Vse za dom

PHILIPS — RCA VICTOR — ESLABON DE LUJO — WESTINGHOUSE — NECCHI — BROMBERG so najboljši znamke predmetov za dom.

Na vse te znamke Vam pri nas nudimo na prodajno ceno (precio de lista) do 25% popusta ali pa do 22 mesecev brezobrestnega odplačevanja.

(Nadaljevanje s 3. strani.)

Po prstih stopi mlada mati v izbo. Cokle si je že v veži sezula, da bi njih ropot ne zbudi otroka. Z njo se vsuje v izbo vonj in žarenje sončnega dneva.

„Ali si danes ti za varuha?“ pravi ter me pogleda s smejočimi se očmi. Potem poklekne k zibelki ter se skloni nad otroka. Nato se spet vzpne in oči ji gore v veseljem ponosu:

„Ali ni lep, moj korenjak?“

To ni več tista Tončka, ki sem jo poznal poprej. Njene oči, ki so bile včasih kakor oči razposajene srne, mlkavne v čistem, navzihanem blesku, so zdaj mehke kakor oči mirne ovce in ustnice so se ji zresnile — odrešujoče trpljenje jih je blagoslovilo. Vse kretnje ji spremlja prizvok veličastja — take so morale biti žene svetopisemskih očakov, ko so rodile prvorojence v pastirskih šotorih in jim dale imena: „Hvala Gospodu“, „Blagor meni“, „Bog me je obdaroval“....

Dekle je dozorelo v ženo in mater. Otrok začuti materino navzočnost ter se zgane v spanju. Zibelka se nalahno zaziblje pod materino roko.

Trenutek je poln svetosti in razodetja. Še jaz poklekem k zibelki.

Počasi pričnjam razumevati.

Vse moramo gledati v odsyitu veselja in ljubezni. Veselje se nam daruje v sleherni kretnji, v slehernem bivanju. Zadostuje en sam cvet pelargonije, ki se je pravkar razprl, da nas napoji z veseljem. In veselje je brat ljubezni.

Jož, neskončna radost ljubezni in krogočok darovanja, ki sta rodila to razposajeno zibelko!

Ko bo fanteek dopolnil svoja leta, bo nekega dne popustil ovce in vole in plug, se ustavil sredi steze ter prisluhnul.

Preko polja bo prišlo dekle — morda bo prav tedaj zdrknilo sonce v pokojni pristan za gorami — dekle kakor regratov plod, ki pričakuje vetra; kakor mlado, kipeče vino. Poznalo bo trpkost zemlje, cvetenje pomladi, veliko poletje, darovanje jeseni in mir zimskih večerov....

In kaj bo potem?

Zibelka, ej, ti čudežna posteljica, ki te je samo ljubeče srce naredilo, kaj misliš, kaj bo potem?

Takrat boš ti že stara in polomljena in zanesli te bodo nazaj na podstrešje v družbo doslužene skrpinje, postelje s polomljenimi nogami in starega kolovrata, v brezdelno otožnost ob šopih suhih zdravilnih rož... Pa'ki ti bodo prepredili angelčke s srebrnimi mrežami, mrtvaške ure se ti bodo zaredile v telesu in v zimskih večerih bodo priškrbeljale miske, ki se bodo zatekle z vrtov v hišo....

Kaj praviš, kaj bo potem. Ko bo fant zagledal dekle sredi mladih njiv? Ne veš? O, ti lesena zibelka, gugajoča se posteljica z angelčki in srčki!

Treba bo nove zibelke. viditi!

Toda poprej boš morala prezibati fantku še mnogo bratcev in sestic....

NAŠI SKAVTI SO TABORILI

Kakor vsako leto, tako so tudi letos slovenski skavti iz Velikega Buenos Airesa izkoristili počitnice za to, da so se podali taboriti v zeleno naravo. Doslej so obiskali že razne kraje v Argentini. Lansko leto so bili v kordobskih hribih, kjer je bilo tako prijetno, da so tudi letos ponovno obiskali te kraje.

Na pot so se odpravili 12. januarja. Zbirališče je bilo v Slovenskem domu v San Martinu. Nočna vožnja z omnibusom ni naših skavtov prav nič utrudila. Ko so v jutranjih urah prispeli v Anizacate v kordobskih hribih, so takoj z velikim veseljem postavili šotore. Kmalu nato pa je začelo deževati in tako niso mogli tega dne postaviti drugih tabornih objektov. Treba se je bilo zateči v šotore in čakati na lepše vreme. Naslednjega dne pa so zapele sekirice in lopate in kmalu je bilo taborišče tako, kot mora biti. Potem pa hajd na kopanje! Čisti in močni žarki so nekatere kar ožgali in to je bil opomin za vse, da mora biti človek na planinah vsaj prve dneve zelo previden.

Letošnjega taborenja se je poleg našega skavtskega šefa g. Marijana Trtnika, udeležilo več starih skavtov, pa tudi nekaj novincev, ki so se polagoma uvajali v skavtski red in disciplino.

Na oglašni deski v taborišču je bil nabit taborni red, ki je zgovorno pričal, kakšno življenje imajo naši skavti.

Dnevni red je bil naslednji: ob 7 vstajanja, telovadba in umivanje, ob 7,30 pospravljanje šotorov, ob 8 dviganje slovenske zastave, ki so se ga vsi udeležili v skavtskih krogih. Ob tej priložnosti so bila dana navodila za dnevo delo. Ob 8,15 zajtrk, pomivanje posode, do 9 prosto, ob 9 skavtske vaje in igre, ob 12 kosilo, pomivanje posode, od 13,30 do 14 molk, nato kopanje in vsak drugi dan nabiranje drv za kuhinjo in za taborni ogenj. Ob 20 snemanje zastave. Ob tej priložnosti je vodja določil nočne straže, dežurne za delo prihodnjega dne in dal druga navodila. Ob 20,15 večerja, ob 20,45 taborni ogenj, ki so ga vsi želno pričakovali. V popolni nočni tišini je prasketal ogenj in ob tem ognju so se vršili razgovori in razne igre. Za vsakega mladega fanta so biti to nepozabni trenutki. Ob 22 so se vsi podali v svoje šotore in tedaj je zavladal v taborišču popolni molk.

Gornji program se je izpremenil samo tedaj, ko je skavtska družina odšla na kak izlet. Tudi letos so naši skavti napravili več lepih izletov v hribe. Obiskali so tudi bližnje elektrarno; ogledali so si tudi jez Dique de los Molinos, nabirali gobe itd. Najbolj poučen pa je bil izlet v mesto Córdoba. Vse mestne zanimivosti je skavtom razlagal prof. Roman Pavlovčič, ki je v tem mestu v službi. V njegovi družbi so si skavti move.

ogledali vse lepe in važne točke tega starodavnega mesta. V zahvalo za to ljubeznivost so skavti povabili prof. Pavlovčiča v svoje taborišče. Gospod profesor se je temu obisku odzval in je naslednjo nedeljo z vso svojo družino obiskal taborišče.

Ob nedeljah so se skavti v svojih krogih udeleževali sv. maše v bližnji kapelici. Domači župnik je bil te strumno urejene mlade čete zelo vesel. Skavti so ob tej priložnosti tudi stregli pri maši.

Namen takih taborenj je, da udeleženci vsaj nekaj dni v letu prežive v naravi in se za ta čas odtegnejo civilizaciji. Vendar je letos nekaj civilizacije vdrla tudi v taborišče naših skavtov. Dobili so od prijazne gospe Brinskove, ki stanuje v Alta Gracia, in ki jo slovenska javnost dobro pozna, na posodo pravi hladilnik, ki je bil vedno poln dobre in vsem skavtom tako priljubljene pijače — Coca-Cola. Tudi je prišel hladilnik prav za shranjevanje mesa in druge pokvarljive hrane.

Taborenje je trajalo tri tedne. Naredi so se fantje ločili od prelepe narave in šotorov. Toda nič ni pomagalo. Treba je bilo zložiti šotore, sneti zastavo in se odpeljati zopet domov. Kakor je bilo zbirališče v Slov. domu v San Martinu, tako je bil ta dom tudi zadnja postaja na povratku. Tu so starši prevzeli svoje zagorele in vesele sinove in jih popeljali na svoja domača ognjišča.